

УДК 351.74+351.86 (477)(082)
ББК 67.9 (4Укр)401.21я431
Р 311

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту УДО України
КНУ імені Тараса Шевченка (протокол № 17 від 28 квітня 2017 року)

Редакційна колегія:

Чайковський Владислав Анатолійович – кандидат психологічних наук, начальник Інституту УДО України;

Пугач Сергій Миколайович – перший заступник начальника Інституту;

Кузнецов Віталій Володимирович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри гуманітарних та загально-правових дисциплін;

Микитюк Микола Андрійович – кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри організації державної охоронної діяльності та безпеки;

Кисленко Дмитро Петрович – кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри тактико-спеціальної підготовки;

Хойнацька Людмила Михайлівна – кандидат історичних наук, доцент, професор кафедри гуманітарних та загально-правових дисциплін;

Гребенюк Максим Олександрович – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри психології охоронної діяльності;

Горова Оксана Борисівна – кандидат юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділення інформаційно-правового забезпечення та міжнародних зв'язків;

Радзівський Ростислав Михайлович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри організації державної охоронної діяльності та безпеки;

Жукевич Ірина Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри гуманітарних та загально-правових дисциплін.

Реформування національної безпеки: історія, сучасність, перспективи : матеріали підсумкової науково-практичної конференції (19 травня 2016 року). – К. : Інститут УДО КНУ імені Тараса Шевченка, 2017. – 116 с.

УДК 351.74+351.86 (477)(082)
ББК 67.9 (4Укр)401.21я431

У збірнику висвітлюються різні питання реформування національної безпеки. Метою започаткування наукових обговорень постала необхідність у формуванні мотивації молоді до наукових досліджень та інтелектуального зростання; презентація наукових пошуків військовослужбовців та слухачів магістратури; покращення творчої співпраці між різними науковими школами та сприяння розвитку взаємин між вищими навчальними закладами України сектору державної безпеки, основним завданням якої є підвищення підготовки майбутніх фахівців сектору державної безпеки освітнього ступеня «магістр».

Тези наукових повідомлень і виступів друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо автори несуть одноосібно.

Будь-яке відтворення тексту без згоди авторів забороняється.

© Інститут Управління державної охорони України
КНУ імені Тараса Шевченка, 2017
© Колектив авторів, 2017

Юрковська Л. Г.

старший викладач кафедри педагогіки, психології,
медичного та фармацевтичного права НМАПО імені П. Л. Шупика

РЕФОРМА ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Однією з невід'ємних складових національної безпеки, згідно із ст. 1 Закону України «Про основи національної безпеки України», є захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам, зокрема, у сфері охорони здоров'я [1]. Сьогодні в Україні тривають процеси пошуку

найбільш оптимальних моделей реформування сфери охорони здоров'я, одним з напрямків якого є реформа післядипломної медичної освіти. Захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина в сфері охорони здоров'я безпосередньо залежить у тому числі і від рівня компетентності медичних та фармацевтичних працівників, який вдосконалюється саме шляхом здобуття обов'язкової післядипломної медичної освіти. Отже, рівень якості післядипломної освіти медичних та фармацевтичних працівників є одним з важливих чинників забезпечення національної безпеки в сфері охорони здоров'я.

Проблемам забезпечення національної безпеки присвячено роботи І.Ф. Бінька, О.С. Бодрука, О.М. Гончаренка, В.П. Горбуліна, О.Г. Данільяна, О.П. Дзьобаня, В.С. Картавцева, А.Б. Качинського, О.В. Копана, В.О. Косевцова, В.А. Ліпкана, О.О. Мітрофанова, Н.Р. Нижник, С.І. Пирожкова, Г.М. Перепелиці, Г.Г. Почепцова, Ю.І. Римаренка, Г.П. Ситника та інших. Питання реформування післядипломної медичної освіти розглядають у своїх працях Ю.П. Вдовиченко, О.М. Вернер, Ю.В. Вороненко, В.В. Краснов, О.К. Толстанов, О.В. Уваркіна та інші. Проте недостатньо розглянутими залишаються роль і значення реформування післядипломної медичної освіти саме в контексті забезпечення національної безпеки.

Виходячи з вище викладеного, метою даної роботи є з'ясування ролі і значення реформування післядипломної медичної освіти в контексті забезпечення національної безпеки.

Не секрет, що сьогодні в Україні вищою освітою охоплена переважна більшість працюючого населення. Проте, як зауважує В.В. Ковтунець, без термінових кардинальних змін уже найближчим часом університетам не буде кого вчити – усі абітурієнти пойдуть до Польщі, Чехії, Німеччини тощо. Так, сьогодні в Польщі навчаються 60 тис. українських студентів. 2016 року за показником охоплення населення вищою освітою Україна займала 11-те місце серед 140 країн, але за якістю підготовки персоналу – 94-те. Це глухий кут, і слід прикласти багато зусиль, щоб відійти від високих кількісних показників та повернутися до якісних [2].

Таким чином, однією з сучасних загальних тенденцій розвитку системи вищої освіти України є поступовий програш конкуренції вищим навчальним закладам Європи у боротьбі за українських абітурієнтів.

Окрім того, сьогодні перед Україною закриваються традиційні міжнародні ринки, куди наша країна продавала освітні послуги. Є ризик розриву договорів про взаємне визнання дипломів через низьку якість освіти [2].

У той же час, як вказує Ю.В. Вороненко, усім відомі проблеми з медичними кадрами, які стали транснаціональними. Так в країнах Євросоюзу дефіцит лікарів вже наближається до 230 тис. осіб, що в півтора рази більше ніж число всіх лікарів працюючих в Україні. І цей чинник діє як потужний стимул до еміграції наших кадрів. Але глобальна криза кадрів не обмежується лише їх нестачею. Є невідповідності між компетенціями, потребами, фінансами, є біографічні і професійні дисбаланси медиків на ринку праці, поглиблюється гендерна стратифікація по спеціальностях [3].

Отже, ще однією негативною тенденцією, яку слід враховувати і долати в процесі реформування післядипломної медичної освіти, є відтік кваліфікованих медичних кадрів закордон.

У світі існують різні варіанти післядипломної медичної освіти: одноетапна (безперервне навчання в інтернатурі або резидентурі), двохетапна (базова спеціальність та поглиблене навчання), трьохетапна (інтернатура із загальної практики, резидентура I рівня, резидентура II рівня) [2].

На думку Ю.В. Вороненка, перший варіант є неприйнятним для України, оскільки протягом 3-5 років країна не отримує фахівців, та немає проміжного етапу, коли можна перервати навчання та попрацювати лікарем за фахом. Більш вигідними є двох- та трьохетапні моделі [2].

Таким чином, в контексті забезпечення національної безпеки серед основних завдань, які слід вирішити в процесі реформування післядипломної медичної освіти, вирізняється забезпечення високого рівня загальногуманітарної та вузькопрофесійної компетентності медичних (фармацевтичних) працівників; посилення конкурентоздатності системи медичної освіти (у тому числі – післядипломної) на європейському та міжнародному ринках освітніх послуг; забезпечення системи стимулів і заохочень для українських випускників ВНЗ щодо працевлаштування саме у вітчизняній системі охорони здоров'я. Останнє завдання може бути вирішене шляхом запровадження двох- чи трьохетапної моделі післядипломної медичної освіти, за якої медичний

(фармацевтичний) працівник зможе на законних підставах поєднувати навчання з роботою за фахом, робити перерви в навчанні, працюючи за фахом тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 р. 964-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – ст. 351.

2. Стан та перспективи медичної освіти в Україні: електронне видання Аптека.online.ua [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/401518>

3. Медична освіта в Україні: погляд у майбутнє: стенограма Парламентських слухань від 22 березня 2017 року [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://static.rada.gov.ua/zakon/new/par_sl/sl220317.htm